

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

THE LOCAL PARTICIPATION OF PEOPLE
IN HUAI RAT MUNICIPALITY, BURIRAM PROVINCE

ผู้วิจัย : สำเร็จ รักษาวิวัฒนะ
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ประชัน คณะนวัน
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล ห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มจากประชากร ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 351 คน โดยใช้ตาราง เครซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test หากพบความแตกต่างทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ้ (Sheffe) ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน และ ทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากร ด้าน เพศ อายุ การศึกษา และ อาชีพ ที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วม และ ความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่นของประชาชน ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ และใช้เป็นข้อสารสนเทศของเทศบาลทั่วประเทศ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to investigate the local participation of people in Huairat municipality, Buriram province; 2) to compare the local participation of people in Huairat municipality, Buriram province in terms of gender, age, educational level and occupation. The subjects were 351 local people in Huairat municipality with at least 18 years old, selected by using the Table of Krejcie and Morgan. The research instrument was a questionnaire developed by the researcher. The collected data were analyzed by percentage, means, standard deviation, t-test and F-test using SPSS for Windows. If it showed significant difference, the Scheffé test was employed. The expected results will know about the levels of participation of local people and the differences of opinions toward the local participation of people in Huairat municipality, Buriram province in terms of gender, age, educational level and occupation. The results will also be useful for improving and developing the people's participation and understanding of local politics which utilize for communities and use them as the information in municipalities all over Thailand.

Keyword : Political participation

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นอกจากจะเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ แล้วยังเป็นกฎหมายแม่บทในการกระจายอำนาจ ตามหลักการจัดระเบียบการปกครองประเทศหรือระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งการกระจายอำนาจคือ การโอนอำนาจในทางปกครองบางอย่างจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองโดยให้มีความอิสระพอสมควรภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยได้กำหนดบทบัญญัติในการกระจายอำนาจไว้ตามมาตรา 78 (3) กล่าวคือ กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พึงตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ และยังได้กำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 281 มาตรา 283 กล่าวคือให้ความอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน มีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การ

จัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ (สภาร่างรัฐธรรมนูญ. 2550)

เมื่อมีการกระจายอำนาจและกำหนดบทบาท อำนาจ หน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้ว นอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของส่วนกลางแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังสามารถสนองความต้องการด้านการบริการสาธารณะ และด้านอื่น ๆ ของท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น ที่สำคัญเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเพราะเมื่อมีการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นแล้ว ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนได้เสียในกิจการนั้น ๆ โดยตรง ก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องปรึกษากันหรือกันในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้จักรับผิดชอบร่วมกัน คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่นยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล จึงเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น (ประชัน คณะนันทน์. 2549 : 85) ประกอบกับรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้ เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ดังบทบัญญัติในหมวดที่ 4 หมวดที่ 5 หมวดที่ 6 หมวดที่ 7 หมวดที่ 12 และ หมวดที่ 14 เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง มีอิสระในการบริหารงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจตรวจสอบการทำงานของรัฐมากขึ้น โดยเนื้อหาสาระเน้นการมีสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมการเมืองโดยตรงของประชาชน โดยการกระจายอำนาจการบริหาร ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้นแต่ไม่มีอำนาจอธิปไตย หรือเป็นอิสระไปจากรัฐซึ่งหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้ให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐทั้งในระดับรัฐธรรมนูญและระดับความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีความสำคัญในการพัฒนาระบบการเมืองไปสู่การเป็นประชาธิปไตย โดยหมายถึงกิจกรรมที่บุคคลมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นเรื่องของประชาชนที่ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการปกครองตนเอง เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง (มหาชาติ เสริมใหม่. 2549 : 2)

เทศบาล เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546 โดยกำหนดให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น ได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแบ่งการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารงานส่วนท้องถิ่น และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อดำเนินการกิจตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของเทศบาล คือ การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย การพัฒนาท้องถิ่น

และการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่และตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามเจตนารมณ์ของระบอบประชาธิปไตย

การจัดการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล มีวิวัฒนาการเรื่อยมาตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในแต่ละช่วงเวลา ตลอดระยะเวลาแห่งการพัฒนา การปกครองท้องถิ่นยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การปกครองท้องถิ่นไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในชาติอย่างเต็มที่สมดังวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์หลักคือ การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ซึ่งในปัญหาและอุปสรรคนั้นมีดังนี้ คือ การที่ประชาชนไม่กระตือรือร้นในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งท้องถิ่น และการปกครองในระดับท้องถิ่น (พิธีสิทธิ์ คำนวน ศิลป์ และ ศุภวิวัฒนากร วงศ์ธนวุธ, 2549 : ข) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยถือโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายโดยตรงเนื่องจากความเฉื่อยชาและความสนใจในเรื่องการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายระดับต่ำ ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง (มยุรี อนุমানราชชน, 2547 : 44) การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงในการปกครองหลายครั้งซึ่งเกิดจากการปฏิวัติรัฐประหารล้มล้างรัฐธรรมนูญ เป็นการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองของผู้บริหารประเทศเพื่อรักษาผลประโยชน์กลุ่มตนเองและพวกพ้อง จึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทำได้ยากและทำได้เพียงระยะเวลาอันสั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเสมือนถูกจำกัดสิทธิ การพัฒนาทางด้านการเมืองขาดความต่อเนื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงไม่เป็นประชาธิปไตย อีกทั้งวัฒนธรรมทางการเมืองของคนบางส่วนในท้องถิ่นมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า คนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารและผู้นำท้องถิ่นแต่ขาดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (ชัยพร เจริญมदन, 2548 : 1-3)

อย่างไรก็ตามในประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตยยังไม่สามารถหยั่งรากได้อย่างมั่นคง อาทิ เช่น ประเทศไทย และอีกหลายประเทศในเอเชียจะพบว่า การปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นก็มีลักษณะอ่อนแอไม่แตกต่างไปจากการเมืองในระดับชาติ ประชาชนในท้องถิ่นยังไม่ตระหนักถึงคุณประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแต่ละครั้งมีประชาชนสนใจไปใช้สิทธิกันน้อยมาก ผู้ได้รับเลือกตั้งก็ไม่เกิดความรู้สึกภูมิใจและขาดความผูกพันรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้เลือกตั้งหรือประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนผู้เลือกตั้งมีความรู้สึกว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นภาระจำยอมอย่างหนึ่งเท่านั้นมิใช่เป็นการไปเลือกผู้ที่ตนเห็นว่าเหมาะสมที่สุดที่จะเข้าไปดำเนินกิจการต่างๆ เพื่อรับใช้ประชาชนในท้องถิ่น

หรือเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนให้น่าอยู่ ดังนั้น การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ จึงมีผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีของประชาชนต่อกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งมีผลกระทบทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างกว้างขวาง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นหัวใจสำคัญในอันที่จะพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของชาติให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ (ไพฑูริย์ ๒๕๔๙:๒)

เทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นอีกแห่งหนึ่ง ที่ได้รับการยกฐานะจาก สุขาภิบาลมาเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 (สำนักงานเทศบาลตำบลห้วยราช.2549:5) จากข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช ในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยราชแทนตำแหน่งที่ว่างเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2550 มีผู้ไปใช้สิทธิเพียงร้อยละ 57.87 (คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งตำบลห้วยราช. 2550 : 1) การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยราชเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2547 มีผู้ไปใช้สิทธิเพียงร้อยละ 64.57 (คณะกรรมการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลห้วยราช. 2547 : 2) และในการออกเสียงลงคะแนนแสดงเจตนาารมณในการรวมสภาตำบลห้วยราชกับเทศบาลตำบลห้วยราช เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2546 มีประชาชนไปแสดงตนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเพียงร้อยละ 46 (อำเภอห้วยราช. 2546 : 1) ซึ่งจะเห็นได้ว่าโดยที่ผ่านมานั้นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราชมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่นในระดับที่ต่ำ ประกอบกับเทศบาลตำบลห้วยราชได้รับการยกฐานะในด้านการบริหารการปกครองขึ้นเป็นเทศบาลไม่นานมานี้ ทำให้ประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจน้อยมาก ทั้งในบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการมีส่วนร่วมด้านการเมืองบริหารงานของเทศบาล และทั้งบทบาทหน้าที่ของเทศบาลที่ให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชนหรือชุมชนตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดให้ หากเป็นดังเช่นที่กล่าวมานี้ประชาชนอาจขาดโอกาสในการรับรู้ นโยบาย การวางแผน การพัฒนาโครงการของเทศบาล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการบริหารงาน การร่วมคิด ร่วมคิดตามตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลเทศบาลจึงยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและตรงตามความต้องการแท้จริงของประชาชน ดังนั้น การบริหารของเทศบาลจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประชาชนในท้องถิ่นเองจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ทั้งด้านการเมือง และการปกครอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งได้ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่อำเภอห้วยราช มีโอกาสเข้าร่วมปฏิบัติงานและร่วมกิจกรรมกับเทศบาลตำบลห้วยราชอยู่สม่ำเสมอ ทั้งงานในหน้าที่ราชการ และกิจส่วนตัวจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช ทั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน 3 ด้าน คือ ด้านการการใช้สิทธิ

เลือกตั้ง ด้านการวางแผนพัฒนาและด้านการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาล โดยมีความมุ่งหวังว่าผลการศึกษาวิจัย จะเป็นข้อมูลสำคัญของเทศบาลตำบลห้วยราช ในการที่จะส่งเสริมการพัฒนาการทางการเมืองท้องถิ่นให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้การบริหารงานและดำเนินกิจการของเทศบาลมีประสิทธิภาพ เจริญก้าวหน้า อันจะเป็นประโยชน์กับประชาชนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 3,864 คน (คณะอนุกรรมการออกเสียงประชามติอำเภอห้วยราช . 2550)

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตาม ตาราง เครซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 :149) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดเขตเลือกตั้งเป็นชั้นภูมิ และจำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิกำหนดให้เป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรในชั้นภูมินั้น ๆ แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามกลุ่มต่าง ๆ เป็นสัดส่วนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้ตามจำนวนสัดส่วนในชั้นภูมินั้น ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช และผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอบเขตของการวิจัย ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ในเรื่องข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีดังนี้ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนใน

เขตเทศบาลตำบลห้วยราช ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มาก มากที่สุด ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำแนกเป็นการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้บริหาร และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยราช จำนวน 15 ข้อ การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล จำนวน 10 ข้อ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของเทศบาล จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 35 ข้อ นำแบบสอบถามหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ตามด้วยการทดสอบด้วย t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลห้วยราช ได้นอกเหนือจากคำถามในตอน 2 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่างๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแบบสอบถามของงานวิจัยฉบับนี้
2. ศึกษาเทคนิค และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบสร้างมาตรวัดทัศนคติตามเทคนิคการวัดของลิเกิร์ต (Likert Scale) โดยใช้หลักการวัดค่ารวมและประเมินลักษณะจากค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighting Mean Score)
3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานการวิจัย กรอบความคิดของการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
4. ร่างแบบสอบถามไปเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญกลับไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง เพื่อนำไปแก้ไข
7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนจำนวน 30 คนในเขตเทศบาลตำบลกระดัง อำเภอกะดัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วย t - test

8. นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

9. นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นไปจัดดำเนินการเป็นแบบสอบถามที่จะนำไปใช้จริงในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนการ

1.1 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เพื่อขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย ถึงนายกเทศมนตรีตำบลห้วยราช เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกจ่ายให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 ฉบับ กำหนดวันรับแบบสอบถามคืน

2. ขั้นรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำกลับมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. ให้ค่าคะแนนตามเกณฑ์ระดับปฏิบัติการแต่ละฉบับ โดยมีเกณฑ์น้ำหนักคะแนน ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมมาก
3 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และเสนอข้อมูลในรูปของตารางแสดงจำนวนร้อยละ

4. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช แล้ววิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) โดยรวมทุกด้าน รายด้าน และรายข้อ

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t - test independent sample ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็น

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ F - test ถ้ามีความแตกต่างเป็นรายด้าน แต่เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายกลุ่ม โดยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe)

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบที่เข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาและวิจัยถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช นี้ เป็นขั้นตอนที่อยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และศึกษาค้นคว้าทบทวนแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร วารสาร หนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และจากงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ของนักวิจัยจากหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงยังไม่สามารถสรุป วิเคราะห์ และอภิปรายผลการวิจัย ที่จะสามารถทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมหรือระดับความคิดเห็นทางด้านการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ที่ทำการวิจัยได้แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าหากจะมีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นเทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ทำการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัย ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
2. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบและกระบวนการในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
3. ควรมีการศึกษาและพัฒนากรอบแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อนำมาบูรณาการให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เพื่อที่จะอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลห้วยราช. (2547, 16 พฤษภาคม). ประกาศคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลห้วยราช เรื่อง ผลการรวมคะแนนเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล.
- คณะกรรมการนับคะแนนการเลือกตั้งตำบลห้วยราช. (2550, 25 กุมภาพันธ์). ประกาศคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งตำบลห้วยราช เรื่อง ผลการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยราช.
- คณะอนุกรรมการออกเสียงประชามติประจำอำเภอห้วยราช. (2550, 26 กรกฎาคม). ประกาศคณะอนุกรรมการออกเสียงประชามติประจำอำเภอห้วยราช เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ.

- ชัยพร เกี่ยมตน. (2548). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง
จังหวัดชลบุรี. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ รศ.ม. (การเมืองการปกครอง) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. แหล่งที่มา : [http //www. dcms.thai.or.th](http://www.dcms.thai.or.th)
- ประชัน คเนวัน. (2549). หลักกฎหมายกับการบริหารสาธารณะของไทย. บุรีรัมย์ : คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์
ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- พีระสิทธิ์ คำวนศิริปป์ และ ศุภวัฒน์กร วงศ์นาวสุ. (2549). ความรู้ ทัศนคติ และการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น : โรงพิมพ์พระธรรมขันธ์
ไพโรพ ถนัดคำ. (2549) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล
จตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- มหาชาติ เสริมใหม่. (2549). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขต
เทศบาลเมืองบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ร.บ.ม. (สาขารัฐประศาสนศาสตร์). : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- มยุรี อนุมานราชทน. (2548). นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด กระบวนการ และการวิเคราะห์
พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : คณะนิเทศการพิมพ์
- สำนักงานเทศบาลตำบลห้วยราช (2549). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 – 2552) บุรีรัมย์ (อัคราณา)
สภาร่างรัฐธรรมนูญ. (2550). ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงประชามติ. กรุงเทพฯ
อำเภอห้วยราช. (2546 , 15 มกราคม). ประกาศอำเภอห้วยราช เรื่อง ผลการออกเสียงลงคะแนนแสดง
เจตนารมณ์ของประชาชน.